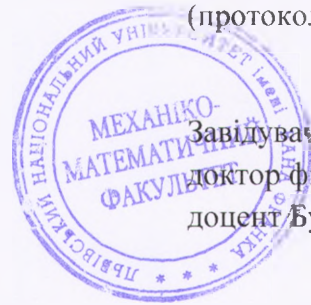

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Механіко-математичний факультет
Кафедра математичної статистики і диференціальних рівнянь

Затверджено

на засіданні кафедри математичної
статистики і диференціальних рівнянь
механіко-математичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол №11 від 22 червня 2021 р.)

Завідувач кафедри:
доктор фізико-математичних наук,
доцент Бугрій О.М.

Силабус з навчальної дисципліни
“Основи обчислювальної математики”,
що викладається в межах ОПП “Комп’ютерний аналіз
математичних моделей” першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти для здобувачів із спеціальності 111 -- математика

Львів 2021 р.

Назва дисципліни	Основи обчислювальної математики
Адреса викладання дисципліни	Львівський національний факультет імені Івана Франка, Механіко-математичний факультет, вул. Університетська 1, м. Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Механіко-математичний факультет, кафедра кафедри математичної статистики і диференціальних рівнянь
Галузь знань	11 -- математика та статистика
Шифр спеціальності	111 -- математика
Викладачі дисципліни	Бокало Микола Михайлович, д.ф.-м.н., професор
Контактна інформація викладачів	mykola.bokalo@lnu.edu.ua ; http://new.mmf.lnu.edu.ua/employee/bokalo_m_m
Інформація про дисципліну	Курс ознайомлює із основами обчислювальної математики
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна "Основи обчислювальної математики" є нормативною дисципліною зі спеціальності 111 -- математика для освітньо-професійної програми підготовки бакалавра, яка викладається в Львівському національному університеті імені Івана Франка протягом п'ятого семестру навчання в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі дисципліни	Метою курсу є строге викладення основ обчислювальної математики з доведенням збіжності, аналізом похибок та роз'яснення нюансів алгоритмічної реалізації. Завданням курсу є ознайомлення студентів із основними чисельними методами з таких розділів: інтерполювання функцій, апроксимація функцій у нормованих просторах, чисельне диференціювання, інтегрування та розв'язування функційних рівнянь.
Література для вивчення дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лионс Ж.-Л. Оптимальное управление системами, описываемыми уравнениями с частными производными. М.: Мир, 1972. 2. Бутковский А.Г. Методы управления системами с распределёнными параметрами. М.: Наука, 1975. 3. Balakrishnan V. Semigroup theory and control theory. Washington, 1965. 4. Згуровский М.З. Прикладные методы анализа и управления нелинейными процессами и полями. К.: Наукова думка, 2004. 5. Бокало М.М. Оптимальне керування системами, що описуються диференціальними рівняннями з частинними похідними. Текст лекцій / http://www.franko.lviv.ua/faculty/mechmat/Departments/DiffEq.htm.
Обсяг курсу	Всього 120 год: 64 год аудиторних занять, з них 32 год лекційних занять, 32 год практичних занять, та 56 год самостійної роботи (очна форма навчання)
Очікувані результати навчання	В результаті вивчення даного курсу студент повинен знати : основні чисельні методи інтерполяції і середньо-квадратичного наближення функцій, а також чисельного диференціювання, інтегрування та розв'язування

	диференціальних та функційних рівнянь; вміти: застосовувати вивчені методи до конкретних задач.
Ключові слова	Лінійні алгебраїчні системи, метод Гаусса, апроксимація функцій, чисельне диференціювання, чисельне інтегрування, чисельне розв'язування диференціальних та функційних рівнянь
Формат курсу	Очний, дистанційний. Проведення лекційних і практичних занять та консультацій
Тем	<p><i>Лекція №1</i> Вступ</p> <p>Розділ 1. Теорія похибок наближень. 1.1. Поняття похибки і причини її виникнення. Абсолютна та відносна похибки. 1.2. Пряма задача теорії похибок. 1.3. Обернена задача теорії похибок.</p> <p><i>Лекція №2</i> Розділ 2. Методи розв'язування систем лінійних алгебраїчних рівнянь (СЛАР). 2.1. Прямі методи розв'язування СЛАР. 2.1.1. Метод Гаусса. 2.1.2. Метод LU-розкладу. 2.1.3. Метод прогонки.</p> <p><i>Лекція №3</i> 2.2. Ітераційні методи розв'язування СЛАР. 2.2.1. Методи простих ітерацій. 2.2.2. Методи Якобі і Зейделя.</p> <p><i>Лекція №4</i> 2.3. Метод найменших квадратів знаходження псевдорозв'язків перевизначених СЛАР. 2.4. Методи розв'язування задач на знаходження власних значень і власних векторів матриць. 2.4.1. Класичний спосіб. 2.4.2. Метод скалярних добутків.</p> <p><i>Лекція №5</i> Розділ 3. Методи розв'язування нелінійних рівнянь та їх систем. 3.1. Методи розв'язування нелінійних рівнянь 3.1.1. Методи локалізації коренів. 3.1.1.1. Табуляція функції. 3.1.1.2. Графічний спосіб. 3.1.1.3. Аналітичний метод відділення коренів. 3.1.2. Метод дихотомії.</p> <p><i>Лекція №6</i> 3.1.3. Метод послідовних наближень з використанням стискуючих відображень. 3.1.4. Метод хорд (лінійної інтерполяції, пропорційних частин, січних).</p>

3.1.5. Метод дотичних (Ньютона).

Лекція №7

3.2. Методи розв'язування систем нелінійних рівнянь

3.2.1. Метод простої ітерації.

3.2.2. Градієнтний метод.

3.2.3. Метод Ньютона.

Лекція №8

Розділ 4. Наближення функцій.

4.1. Інтерполяційні многочлени.

4.1.1. Інтерполяційний многочлен Лагранжа.

4.1.2. Інтерполяційний многочлен Ньютона.

4.2. Інтерполяція сплайнами.

4.3. Середньо-квадратичне наближення.

Лекція №9

Розділ 5. Чисельне інтегрування.

5.1.1. Квадратурні формули інтерполяційного типу.

5.1.2. Квадратури Ньютона-Котеса: квадратурні формули середніх прямокутників, трапецій і Сімпсона.

5.1.3. Квадратурна формула Гаусса.

Лекція №10

Розділ 6. Чисельне розв'язування задач для диференціальних рівнянь.

6.1. Чисельне розв'язування задачі Коші для звичайних диференціальних рівнянь.

6.1.1. Метод Ейлера.

6.1.2. Методи Рунге-Кутта.

Лекція №11

6.1.3. Методи Адамса (багатокрокові методи).

6.1.4. Чисельне розв'язування задачі Коші для систем звичайних диференціальних рівнянь і рівнянь вищих порядків.

Лекція №12

6.2. Чисельне розв'язування крайових задач для звичайних диференціальних рівнянь.

6.2.1. Класичний метод (метод варіації сталих).

6.2.2. Метод стрільби.

6.2.3. Метод сіток (різницевий метод).

Лекція №13

6.2.4. Проекційно-варіаційні методи.

6.2.4.1. Метод Рітца.

6.2.4.2. Метод Гальоркіна.

Лекція №14

6.3. Чисельне розв'язування крайових задач для еліптичних рівнянь.

	6.3.1. Метод сіток. 6.3.2. Метод Гальоркіна. <i>Лекція №15</i> 6.4. Чисельне розв'язування мішаних задач для параболічних рівнянь. Метод сіток. 6.5. Чисельне розв'язування мішаних задач для гіперболічних рівнянь. Метод сіток. <i>Лекція №16</i> Розділ 7. Чисельне розв'язування інтегральних рівнянь.
--	---

Підсумковий контроль, форма	Іспит
Пререквізити	Базові знання у обсязі магістерської програми з математики
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, практичні, дискусія
Необхідне обладнання	Мультимедійне обладнання
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за основні бали поточної успішності (які набираються на практичних заняттях та внаслідок обговорення на лекціях), а також здачі письмових заліку та іспиту. Максимальна кількість балів: за поточну успішність – 50, за іспит--50.</p> <p>Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в написанні контрольної роботи чи індивідуального завдання є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції та практичні заняття курсу. Студенти повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів визначених для виконання всіх видів робіт та індивідуальних завдань, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані при поточному тестуванні, самостійній роботі та бали</p>

	<p>підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до заліку та екзамену	Перелік питань розміщений на сторінці курсу.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

**Схема курсу “Основи обчислювальної математики”
для студентів спеціальності 111 – математика**

Тиж-день	Лекційний курс		Практичні заняття		К-сть год СР
	Назва теми	К-сть год	Назва теми	К-сть год	
Семестр III					
1	Вступ Розділ 1. Теорія похибок наближень. 1.1. Поняття похибки і причини її виникнення. Абсолютна та відносна похибки. 1.2. Пряма задача теорії похибок. 1.3. Обернена задача теорії похибок.	2	Похибки наближень	2	3
2	Розділ 2. Методи розв'язування систем лінійних алгебраїчних рівнянь (СЛАР). 2.1. Прямі методи розв'язування СЛАР. 2.1.1. Метод Гаусса. 2.1.2. Метод LU -розкладу. 2.1.3. Метод прогонки.	2	Прямі методи розв'язування СЛАР.	2	3
3	2.2. Ітераційні методи розв'язування СЛАР. 2.2.1. Методи простих ітерацій. 2.2.2. Методи Якобі і Зейделя.	2	Ітераційні методи розв'язування СЛАР.	2	3
4	2.3. Метод найменших квадратів знаходження псевдорозв'язків перевизначених СЛАР. 2.4. Методи знаходження власних значень і власних векторів матриць. 2.4.1. Класичний спосіб. 2.4.2. Метод скалярних добутків.	2	Контрольна робота №1	2	3
5	3.1. Методи розв'язування нелінійних рівнянь 3.1.1. Методи локалізації коренів. 3.1.1.1. Табуляція функції. 3.1.1.2. Графічний спосіб. 3.1.1.3. Аналітичний метод відділення коренів. 3.1.2. Метод дихотомії. 3.1.3. Метод послідовних наближень з використанням стискуючих відображень.	2	Застосування методу найменших квадратів для знаходження псевдорозв'язків перевизначених СЛАР. Знаходження власних значень і власних векторів матриць чисельними методами.	2	3
6	3.1.4. Метод хорд (лінійної інтерполяції, пропорційних частин, січних). 3.1.5. Метод дотичних (Ньютона).	2	Локалізація коренів нелінійних рівнянь. Розв'язування нелінійних рівнянь методами дихотомії і послідовних наближень.	2	3
7	3.2. Методи розв'язування систем нелінійних рівнянь	2	Контрольна робота №2	2	3

	3.2.1. Метод простої ітерації. 3.2.2. Градієнтний метод. 3.2.3. Метод Ньютона.				
8	4.1. Інтерполяційні многочлени. 4.1.1. Інтерполяційний многочлен Лагранжа. 4.1.2. Інтерполяційний многочлен Ньютона. 4.2. Інтерполяція сплайнами. 4.3. Середньо-квадратичне наближення.	2	Розв'язування нелінійних рівнянь методами хорд і дотичних	2	3
9	Розділ 5. Чисельне інтегрування. 5.1.1. Квадратурні формули інтерполяційного типу. 5.1.2. Квадратури Ньютона-Котеса: квадратурні формули середніх прямокутників, трапецій і Сімпсона. 5.1.3. Квадратурна формула Гаусса.	2	Рівняння, нерозв'язні щодо похідної (I).	2	3
10	Розділ 6. Чисельне розв'язування задач для диференціальних рівнянь. 6.1. Чисельне розв'язування задачі Коші для звичайних диференціальних рівнянь. 6.1.1. Метод Ейлера. 6.1.2. Методи Рунге-Кутта.	2	Рівняння, нерозв'язні щодо похідної (II)	2	3
11	6.1.3. Методи Адамса (багатокрокові методи). 6.1.4. Чисельне розв'язування задачі Коші для систем звичайних диференціальних рівнянь і рівнянь вищих порядків.	2	Існування та єдиність розв'язку задачі Коші для рівняння першого порядку	2	3
12	6.2. Чисельне розв'язування крайових задач для звичайних диференціальних рівнянь. 6.2.1. Класичний метод (метод варіації сталих). 6.2.2. Метод стрільби. 6.2.3. Метод сіток (різницевий метод).	2	Контрольна робота N 2.	2	3
13	6.2.4. Проекційно-варіаційні методи. 6.2.4.1. Метод Рітца.	2			

	6.2.4.2. Метод Гальоркіна.				
14	6.3. Чисельне розв'язування крайових задач для еліптичних рівнянь. 6.3.1. Метод сіток. 6.3.2. Метод Гальоркіна.	2		2	
15	6.4. Чисельне розв'язування мішаних задач для параболічних рівнянь. Метод сіток. 6.5. Чисельне розв'язування мішаних задач для гіперболічних рівнянь. Метод сіток.	2		2	
16	Розділ 7. Чисельне розв'язування інтегральних рівнянь.	2		2	
	Разом за семестр IV	32		32	56
	Викладач: : проф. Бокало М.М.		Викладач: : проф. Бокало М.М.		